

МАТЕРІАЛИ ДО ФАУНИ ПАВУКІВ ПЕРЕДКАРПАТТЯ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РЕВІЗІЇ КОЛЕКЦІЇ ЗООЛОГІЧНОГО МУЗЕЮ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

АННА ЯРОМИРІВНА ГІРНА
СВГЕНІЙ МИХАЙЛОВИЧ ЖУКАВЕЦЬ
ВОЛОДИМИР ВАСИЛЬОВИЧ ЛЕСНІК
ІГОР ВІТАЛІЙОВИЧ ШИДЛОВСЬКИЙ

Гірна А. Я., Жукавець С. М., Леснік В. В., Шидловський І. В. Матеріали до фауни павуків Передкарпаття за результатами ревізії колекції зоологічного музею Львівського національного університету // Наукові основи збереження біотичної різноманітності. – 2011. – Том 2(9), № 1. – С. 257-270. – ISSN 2220-3087.

Під час ревізії колекції павуків Ярослава Каричака та Івана Бублика, яка зберігається у фондах Зоологічного музею ім. Б. Дибовського (Львівський національний університет імені Івана Франка), виявлено 94 види з 17 родин. Матеріал репрезентує аранеофауну м. Стрий, м. Моршин, Стрийського, Миколаївського, Дрогобицького, Жидачівського та Сколівського районів Львівської області. Проаналізовано стан вивченості павуків Передкарпаття на основі літературних даних від 1867 року. Встановлено, що колекція має вагомое наукове значення як єдине наявне зібрання з території Передкарпаття у межах Львівської області, виконане в минулому столітті.

Ключові слова: павуки, Передкарпаття, Зоологічний музей ім. Б. Дибовського, колекція

*Пам'яті доцента Львівського національного
університету імені Івана Франка Івана Бублика
та студента Ярослава Каричака*

Дані в галузі систематики тієї чи іншої групи тварин ґрунтуються, насамперед, на вивченні колекцій. Їх повний опис є основою складання регіональних списків фауни, а також слугує базою для довготривалих досліджень. Аналіз сучасного видового складу тварин певної території в аспекті порівняння його з колекційними матеріалами є передумовою розробки природоохоронних заходів щодо конкретних систематичних груп. Тому важко переоцінити значення правильно зібраних, оформлених і збережених колекцій.

Колекція павуків, що зберігається у фондах Зоологічного музею ЛНУ імені Івана Франка, зібрана й визначена студентом кафедри зоології Ярославом Каричаком у 1972-1974 роках як матеріал для написання дипломної роботи “Фауна і екологія павуків Передкарпаття” (1975) під керівництвом доцента кафедри, к. б. н. Івана Бублика. На жаль, немає серед живих укладачів цієї колекції, відтак можна лише здогадуватися, які саме обставини вплинули на вибір доволі складної у ті часи теми, зважаючи на відсутність на кафедрі спеціаліста-арахнолога, а також нестачу доступної літератури для визначення представників ряду *Aranei*. Не зберігся до наших днів і рукопис дипломної роботи. Однак, і сьогодні можна говорити про актуальність проведених наукових досліджень та їх новизну.

Матеріали та методика досліджень

Матеріалом для написання статті є результати опрацювання колекційних зборів павуків Зоологічного музею ім. Бенедикта Дибовського (Львівський національний університет імені Івана Франка). Колекція опрацьована згідно з правилами користування фондовими колекціями музею за загальноприйнятими в арахнології методиками визначення спиртового матеріалу. Номенклатура таксонів наведена за Н. Платніком (Platnick, 2011) (<http://research.amnh.org/iz/spiders/catalog>).

Результати досліджень та їх обговорення

Під час оцінки наукового значення колекції Я. Каричака та І. Бублика слід, перш за все, взяти до уваги недостатню вивченість фауни павуків Передкарпаття у межах Львівської області до 80-х років минулого століття.

Перші відомості про фауну території (загалом 32 види павуків) зібрані та опубліковані членами Фізіографічної Комісії (Komisja Fyzyograficzna), створеної у 1865 році при Краківському науковому товаристві. У 1867, 1868 роках вийшли друком два томи звітів роботи Комісії, де Л. Вайгіль оприлюднив відомості про аранеофауну тогочасної Галичини, зокрема зазначив сім видів для околиць с. Комарно, що на Передкарпатті (Wajgiel, 1867, 1868; Wajgiel, 1874: цит. за 1867, 1868). У роботах М. Новіцького, що був координатором зборів павуків, і відомого німецького арахнолога Л. Коха, котрий проводив визначення матеріалу, зазначено 19 видів для с. Тустановичі (околиці Борислава) і 17 – для с. Стрільбиці Старосамбірського району (Nowicki, 1869, 1870; Koch, 1870). Частина матеріалів зберігається у фондах Державного природознавчого музею НАН України.

У 1884 році польський арахнолог В. Кульчинський оприлюднив результати дослідження представників родини *Salticidae* на теренах Галичини, де зазначив 12 видів (11 нових) для Передкарпаття Львівської області, з них шість – для околиць м. Добромиль (гора Радич), вісім – с. Старжави (тепер с. Старява) (долина Стрв'язу), один – для м. Стрий (Kulczyński, 1884). Матеріали В. Кульчинського зберігаються у Музеї та Інституті зоології Польської академії наук у Варшаві (Muzeum i Instytut Zoologii Polskiej Akademii Nauk).

Таким чином, для Передкарпаття у межах Львівської області до початку ХХ століття, за літературними даними, було відомо 43 види павуків. Наступні аранеологічні дослідження у передгір'ї були проведені лише в 1963 році Г. Тарасюк (матеріал опрацьований М. Леготай) і висвітлені в роботі “Экологическое распределение арахнофауны Прикарпатья” (Леготай, Тарасюк, 1964). Стаття містить дані про розподіл 125 видів павуків Передкарпаття і Карпат у межах відкритих біотопів, біотопів зони лісів, гірських лук і полонин, житлових і господарських забудов. Однак, для згаданих у роботі видів немає жодної географічної прив'язки, зокрема, до анотованих населених пунктів Львівської (м. Сколе, м. Дрогобич, м. Борислав, с. Млинки, м. Східниця,

Матеріали до фауни павуків Передкарпаття за результатами ревізії колекції...

м. Самбір, смт. Бориня) та Івано-Франківської областей. Колекційний матеріал, зі слів М. Леготай, не збережений.

Тому, колекція Я. Каричака та І. Бублика є найповнішим зібранням минулого століття, що репрезентує фауну павуків Передкарпаття Львівської області.

Майстерно й методично правильно оформлена спиртова колекція збережена в доброму стані (рис.). Лише незначна кількість пробірок містить сухий матеріал.

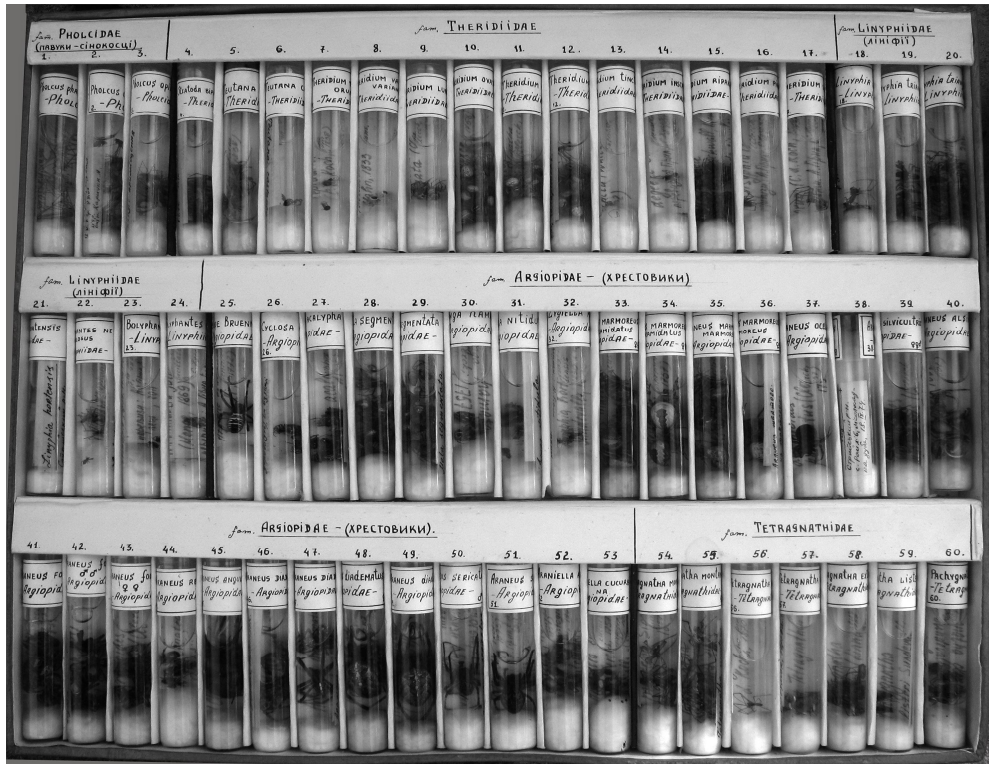

Рис. Фотографія частини колекційних зборів Я. Каричака та І. Бублика.

У результаті визначення павуків, ідентифікація яких попередньо була проведена до роду чи родини, перевизначення окремих таксонів і підтвердження правильності визначення решти зразків у колекції, що нараховує близько 750 особин, виявлено 94 види павуків із 17 родин.

У колекції зібрані, переважно, види, статевозрілі особини яких мають порівняно великі розміри (матеріали зручні для опрацювання), що частково пояснює незначну загальну кількість таксонів, адже на сьогодні для Передкарпаття у межах Львівської області відомо близько 320 видів. Оригінальною в колекції є знахідка *Histopona luxurians* (Kulczyński, 1897), однак особина (самка) висušена, з обламаними кінцівками, що утруднює достовірну ідентифікацію.

Територія, на якій зібрано матеріал, охоплює 2 міста обласного підпорядкування (м. Стрий, м. Моршин) та п'ять адміністративних районів Львівської області: Стрийський (с. Бережниця, с. Великі Дідушичі, с. Гірне, с. Лисятичі, с. Підгірці, с. Райлів, с. Стрільків, с. Угільня), Миколаївський (м. Миколаїв, ст. Більче-Волиця), Жидачівський (м. Жидачів, смт. Гніздичів, с. Лівчиці), Дрогобицький (с. Гаї-Бінич, с. Нижні Гаї), Сколівський (с. Тишівниця) (табл.). На увагу заслуговує матеріал, зібраний у межах міст, оскільки дослідження синантропізації фауни є однією з актуальних проблем сучасності. Зокрема, до сьогодні остаточно не з'ясовані шляхи й періоди експансії представників родини *Pholcidae*.

Таблиця.

**Список видів, представлених у колекції павуків Передкарпаття
Я. Каричака та І. Бублика**

Інв. №	Таксон*	Кількість особин	Населений пункт, район**	Місце збору**	Дата збору**
1	2	3	4	5	6
	Pholcidae				
1	<i>Pholcus alticeps</i> Spassky, 1932	1♂, 2♀♀	с. Гаї-Бінич	корівник	30.07.1974
2	<i>Pholcus opilionoides</i> (Schrank, 1781)	5♂♂, 8♀♀, 3 juv.	м. Стрий	підвал	11.05.1973
3	<i>Pholcus opilionoides</i> (Schrank, 1781)	2♂♂, 6♀♀, 1 juv.	м. Стрий	покинуті приміщення	06.1974
	Theridiidae				
15	<i>Cryptachaea riparia</i> (Blackwall, 1834)	13♀♀, 1 juv.	м. Стрий	на стіні будинку	16.09.1974
3	<i>Enoplognatha ovata</i> (Clerck, 1757)	1♀	м. Стрий	покинуті приміщення	06.1974
10	<i>Enoplognatha ovata</i> (Clerck, 1757)	14♀♀	м. Моршин	ліс, чагарники	17.07.1974
11	<i>Enoplognatha ovata</i> (Clerck, 1757)	11♀♀	–	травостій, в лісах	17.12.1972
12	<i>Enoplognatha ovata</i> (Clerck, 1757)	10♀♀	м. Стрий	кладовище, на травах, чагарниках	11.08.1974
9	<i>Parasteatoda lunata</i> (Clerck, 1757)	3♀♀	м. Миколаїв	на заборі	20.09.1974
б/н	<i>Parasteatoda lunata</i> (Clerck, 1757)	1♀	м. Стрий	на дереві	20.07.1974
15	<i>Parasteatoda simulans</i> (Thorell, 1875)	1♀	м. Стрий	на стіні будинку	16.09.1974
б/н	<i>Parasteatoda tepidariorum</i> (C. L. Koch, 1841)	1♂	с. Стрільків	ліс	07.1974

1	2	3	4	5	6
7	<i>Parasteatoda</i> sp.	2 juv.	м. Стрий	чагарник (чорна смородина)	15.05.1975
17	<i>Parasteatoda tepidariorum</i> (C. L. Koch, 1841)	1 ♀	м. Моршин	просіка, ліс, трава	27.07.1974
16	<i>Phylloneta sisyphia</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	м. Моршин	ліс, на ялинах	27.07.1974
13	<i>Platnickina tincta</i> (Walckenaer, 1802)	1 ♀	м. Моршин	ліс, на ялицях	10.07.1974
4	<i>Steatoda castanea</i> (Clerck, 1757)	1 ♂, 4 ♀♀	м. Стрий	сарай	05.05.1974 08.05.1974
5	<i>Steatoda grossa</i> (C. L. Koch, 1838)	2 ♂♂, 1 ♀	м. Стрий	житлове приміщення	01.08.1974
6	<i>Steatoda grossa</i> (C. L. Koch, 1838)	1 juv.	м. Стрий	в будинку	15.05.1975
б/н	? <i>Theridion betteni</i> Wiehle, 1960	1 ♀-subad.	м. Стрий	на кущі	06.1974
8	<i>Theridion varians</i> Hahn, 1833	3 ♀♀	с. Підгірці	дендропарк, травостій	18.08.1974
	Linyphiidae				
117	<i>Gongylidium rufipes</i> (Linnaeus, 1758)	5 ♂♂, 6 ♀♀	с. Тишівниця	узлісся, чагарники	15.07.1974
32	<i>Linyphia hortensis</i> Sundevall, 1830	1 ♂	м. Моршин	ліс, узлісся, чагарники	10.05.1975
21	<i>Linyphia triangularis</i> (Clerck, 1757)	2 ♀♀	с. Підгірці	дендропарк, трава	18.08.1974
б/н	<i>Linyphia</i> sp.	3 juv.	м. Моршин	травостій біля стовбурів дерев	24.07.1974
22	<i>Megalephyphantes nebulosus</i> (Sundevall, 1830)	1 ♂, 2 ♀♀	м. Стрий	житлове приміщення, підвал	29.05.1974
23	<i>Microlinyphia pusilla</i> (Sundevall, 1830)	2 ♀♀	м. Моршин	ліс, травостій, біля стовбурів дерев	17.07.1974
32	<i>Neriere clathrara</i> (Sundevall, 1830)	1 ♂	м. Моршин	ліс, узлісся, чагарники	10.05.1975
б/н	<i>Neriere clathrata</i> (Sundevall, 1830)	1 ♀	м. Моршин	травостій біля стовбурів дерев	24.07.1974
18	<i>Neriere emphana</i> (Walckenaer, 1841)	3 ♂♂	м. Моршин	ліс, травостій	24.07.1973
б/н	<i>Neriere emphana</i> (Walckenaer, 1841)	3 ♀♀, 1 juv.	м. Моршин	травостій біля стовбурів дерев	24.07.1974
19	<i>Neriere montana</i> (Clerck, 1757)	1 ♂, 3 ♀♀	с. Райлів	ліс, чагарники	12.07.1974

1	2	3	4	5	6
20	<i>Neriere montana</i> (Clerck, 1757)	1♂, 5♀♀, 1 juv.	ст. Більче- Волиця	ліс, чагарник	10.07.1974
б/н	<i>Neriere radiata</i> (Walckenaer, 1841)	11♀♀	м. Моршин	травостій біля стовбурів дерев	24.07.1974
22	<i>Tenuiphantes tenuis</i> (Blackwall, 1852)	1♀	м. Стрий	житлове при- міщ., підвал	29.05.1974
24	<i>Walckenaeria furci- llata</i> (Menge, 1869)	1♀	м. Моршин	ліс, підстилка	24.07.1974
	Tetragnathidae				
28	<i>Metellina segmentata</i> (Clerck, 1757)	6♂♂, 4♀♀	с. Підгірці	ліс, чагарники, травостій	10.09.1974
29	<i>Metellina segmentata</i> (Clerck, 1757)	1♂, 12♀♀, 2 juv.	Стрийський, Миколаїв. р-ни	ліси, сади	06.09.1974 16.08.1974
60	<i>Pachygnatha clercki</i> Sundevall, 1823	3♂♂, 1♀	с. Стрілків	берег водойми, трав. рослин- ність	11.05.1974
б/н	<i>Pachygnatha clercki</i> Sundevall, 1823	1♂	с. Стрілків	ліс	07.1974
14	<i>Pachygnatha degeeri</i> Sundevall, 1830	1♂	с. Райлів	травостій	12.07.1974
60	<i>Pachygnatha degeeri</i> Sundevall, 1830	1♂	с. Стрілків	берег водойми, трав. рослин- ність	11.05.1974
59	<i>Pachygnatha listeri</i> Sundevall, 1830	2♀♀	с. Береж- ниця	ліс, підстилка	30.08.1974
58	<i>Tetragnatha extensa</i> (Linnaeus, 1758)	1♂, 3♀♀, 5 juv.	м. Стрий	кладовище, кущі	20.05.1974 28.07.1974
54	<i>Tetragnatha montana</i> Simon, 1874	4♀♀	с. Гаї Нижні	ліс, травостій	17.07.1974
55	<i>Tetragnatha montana</i> Simon, 1874	5♀♀	с. Райлів	ліс, чагарники (берег струмка)	—
56	<i>Tetragnatha pinicola</i> L. Koch, 1870	3♂♂	с. Великі Дідушиці	узлісся	06.09.1974
57	<i>Tetragnatha pinicola</i> L. Koch, 1870	1♀, 10 juv.	м. Моршин	ліс, струмок, дерева	24.07.1974
б/н	<i>Tetragnatha</i> spp.	13 juv.	м. Стрий	на травах	06.1974
	Araneidae				
44	<i>Agalenatea redii</i> (Scopoli, 1763)	5 juv.	с. Гаї-Бінич	посадка дуба, дерева	07.10.1974
40	<i>Araneus alsine</i> (Walckenaer, 1802)	1♂, 2♀♀	Моршин, Гаї-Бінич	ліс, просіка, трава	24.07.1974
45	<i>Araneus angulatus</i> (Clerck, 1757)	1♀	Моршин	узлісся, на ліщині	18.07.1974

Матеріали до фауни павуків Передкарпаття за результатами ревізії колекції...

Продовження табл.

1	2	3	4	5	6
46	<i>Araneus diadematus</i> Clerck, 1757	2♀-subad.	с. Підгірці	дендропарк, на деревах	29.07.1973
47	<i>Araneus diadematus</i> Clerck, 1757	1♂, 1 juv.	с. Підгірці	дендропарк, на деревах	29.07.1973
48	<i>Araneus diadematus</i> Clerck, 1757	1♀	с. Гніздичів	сарай	05.08.1974
49	<i>Araneus diadematus</i> Clerck, 1757	1♀	м. Стрий	в садах і парках, на деревах	07-08
б/н	<i>Araneus diadematus</i> Clerck, 1757	1♀	м. Стрий	дерева	08.1974
33	<i>Araneus marmoreus</i> Clerck, 1757	4♀♀	Стрийський р-н	ліс	21.08.1974
34	<i>Araneus marmoreus</i> Clerck, 1757	2♀♀	Стрийський р-н	ліс, узлісся, чагарник, дерева	21.08.1974
35	<i>Araneus marmoreus</i> Clerck, 1757	3♀♀	Стрийський р-н	ліси, узлісся, чаг. і на деревах	21.08.1974
36	<i>Araneus marmoreus</i> Clerck, 1757	2♀♀	Стрийський р-н	ліси, узлісся, чагарники	21.08.1974
38	? <i>Araneus quadratus</i> Clerck, 1757	2♀♀- висуш.	с. Райлів	лісопосадка дуба	18.09.1974
б/н	<i>Araneus</i> sp.	7 juv.		ліс	06-08.1974
52	<i>Araniella cucurbitina</i> (Clerck, 1757)	1♀	м. Стрий, м. Миколаїв	–	18.07.1974 30.12.1973
53	<i>Araniella cucurbitina</i> (Clerck, 1757)	2♂♂	с. Райлів	ліс, крони молодих дерев	06.1974
б/н	<i>Araniella cucurbitina</i> (Clerck, 1757)	1♀	Стрийський р-н	ліс	06-07.1974
52	<i>Araniella opisthographa</i> (Kulczyński, 1905)	3♀♀, 1 juv.	м. Стрий, м. Миколаїв	–	30.12.1973 18.07.1974
53	<i>Araniella opisthographa</i> (Kulczyński, 1905)	3♂♂	с. Райлів	ліс, крони молодих дерев	06.1974
б/н	<i>Araniella opisthographa</i> (Kulczyński, 1905)	1♂, 1♀	Стрийський р-н	ліс	06-07.1974
б/н	<i>Araniella</i> spp.	20 juv.		ліс	06-07.1974
25	<i>Argiope bruennichi</i> (Scopoli, 1772)	1♀	м. Стрий	–	08.09.1974
26	<i>Cyclosa conica</i> (Pallas, 1772)	2♀♀	с. Райлів	ліс, дерево, дуб, 1 м від землі	09.05.1974
41	<i>Larinioides cornutus</i> (Clerck, 1757)	1♀	с. Стрільків	береги водойм	20.05.1974
50	<i>Larinioides ixobolus</i> (Thorell, 1873)	1♂	м. Стрий, м. Жидачів	на будинках (стіни зовні)	20.05.1972, 06.05.1975
51	<i>Larinioides ixobolus</i> (Thorell, 1873)	1♀	м. Стрий	стіни домів	16.07.1974 06.05.1975

1	2	3	4	5	6
б/н	<i>Larinioides ixobolus</i> (Thorell, 1873)	1♂, 2 juv.	м. Стрий	–	20.05.1974
37	<i>Larinioides patagiatus</i> (Clerck, 1757)	1♀	м. Стрий	–	12.07.1974
39	<i>Larinioides patagiatus</i> (Clerck, 1757)	2♀♀, 1 juv.	с. Угольна	ліс (узлісся), на чагарниках	12.08.1974
б/н	<i>Larinioides patagiatus</i> (Clerck, 1757)	5♀♀, 1 juv.	Стрийський р-н	ліс	07.1974
41	<i>Larinioides suspicax</i> (O. P.-Cambridge, 1876)	2♀♀, 2 juv.	с. Стрілків	береги водойм	20.05.1974
42	<i>Larinioides suspicax</i> (O. P.-Cambridge, 1876)	4♂♂, 3 juv.	с. Стрілків	береги водойм	12.05.1974
43	<i>Larinioides suspicax</i> (O. P.-Cambridge, 1876)	1♀, 3 juv.	с. Стрілків	береги водойм	12.05.1974
27	<i>Mangora acalypha</i> (Walckenaer, 1802)	12♀♀	м. Моршин	вирубка	24.07.1974
б/н	<i>Neoscona adianta</i> (Walckenaer, 1802)	4 juv.	м. Моршин	ліс	24.07.1974
30	<i>Singa hamata</i> (Clerck, 1757)	3♀♀, 1 juv.	с. Великі Дідушиці	заболочені луки	08.1974
31	<i>Singa (hamata) sp.</i>	8 juv.	с. Стрілків	берег водойм	11.05.1974
	Lycosidae				
71	<i>Alopecosa pulverulenta</i> (Clerck, 1757)	1♀	ок. Стрия	залізничний насип, на ґрунті	15.07.1974
б/н	<i>Alopecosa pulverulenta</i> (Clerck, 1757)	1♂	Стрийський р-н	на ґрунті, в траві	06-08.1974
74	<i>Arctosa leopardus</i> (Sundevall, 1833)	1♀	с. Гірне	берег р. Стрий, в детриті	20.07.1974
б/н	<i>Arctosa sp.</i>	1 juv.		на ґрунті, в траві	06-08.1974
б/н	<i>Pardosa agrestis</i> (Westring, 1861)	1♂	Стрийський р-н	на ґрунті, в траві	06-08.1974
82	<i>Pardosa alacris</i> (C. L. Koch, 1833)	1♂	Стрийський р-н	ліс, підстилка	07.1974
81	<i>Pardosa amentata</i> (Clerck, 1757)	1♂, 3♀♀	с. Стрілків	берег водойм	12.05.1974
84	<i>Pardosa amentata</i> (Clerck, 1757)	5♀♀	Стрийський р-н	ліс, травостій, струмок	07.1974
85	<i>Pardosa amentata</i> (Clerck, 1757)	3♀♀	м. Стрий	сади, городи	05-11.1974
б/н	<i>Pardosa amentata</i> (Clerck, 1757)	3♂♂, 3♀♀, 3 juv.	Стрийський р-н	на ґрунті, в траві	06-08.1974
б/н	<i>Pardosa lugubris</i> (Walckenaer, 1802)	2♀♀	Стрийський р-н	на ґрунті, в траві	06-08.1974

Матеріали до фауни павуків Передкарпаття за результатами ревізії колекції...

Продовження табл.

1	2	3	4	5	6
83	<i>Pardosa palustris</i> (Linnaeus, 1758)	1 ♂ пошк., 2 ♀♀	с. Тишівни- ця	берег р. Стрий, пасовище	15.07.1974
б/н	<i>Pardosa palustris</i> (Linnaeus, 1758)	1 ♀	Стрийський р-н	на ґрунті, в траві	06-08.1974
б/н	<i>Pardosa prativaga</i> (L. Koch, 1870)	1 ♂, 2 ♀♀, 2 juv.	Стрийський р-н	на ґрунті, в траві	06-08.1974
б/н	<i>Pardosa pullata</i> (Clerck, 1757)	3 ♀♀	Стрийський р-н	на ґрунті, в траві	06-08.1974
80	<i>Pardosa</i> sp.	7 juv.	с. Райлів	ліс, підстилка	9.05.1974
б/н	<i>Pardosa</i> sp.	1 juv.		на ґрунті, в траві	06-08.1974
86	<i>Pirata hygrophilus</i> Thorell, 1872	1 ♂	с. Любінці	пасовище, берег р. Стрий	15.08.1974
б/н	<i>Pirata hygrophilus</i> Thorell, 1872	9 ♀♀, 1 juv.	Стрийський р-н	береги водойм	06-08.1974
76	<i>Trochosa terricola</i> Thorell, 1856	1 ♀	с. Лисятичі	ґрунт, парники	29.04.1975
72	<i>Trochosa</i> sp.	1 juv.	м. Стрий	город, ґрунт	20.07.1974
	Pisauridae				
69	<i>Dolomedes</i> (<i>fimbriatus</i>) sp.	7 juv.	с. Гаї-Бінич	узлісся, болото, на злаках,	10.1974
70	<i>Dolomedes</i> (<i>fimbriatus</i>) sp.	7 juv.	с. Райлів, м. Моршин	біля води	18.09.1974 27.07.1974
77	<i>Pisaura mirabilis</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	м. Стрий	кладовище, на трав. рослинах	02.08.1974
78	<i>Pisaura mirabilis</i> (Clerck, 1757)	2 ♀♀	м. Моршин	–	24.07.1974
79	<i>Pisaura mirabilis</i> (Clerck, 1757)	2 ♀♀, 3 juv. -висуш.	с. Береж- ниця	узлісся, травостій	20.07.1974
б/н	<i>Pisaura (mirabilis)</i> sp.	4 juv.	Стрийський р-н	ліс	07-08.1974
б/н	<i>Pisaura (mirabilis)</i> sp.	1 juv.	м. Стрий	кладовище	08.1974
	Zoridae				
75	<i>Zora spinimana</i> Sundevall, 1833	2 ♀♀, 2 juv.	с. Великі Дідушичі	ліс, мох	06.09.1974
	Agelenidae				
б/н	<i>Allagelena gracilens</i> (C. L. Koch, 1841)	1 ♀	Стрийський р-н	–	06-08.1974
б/н	<i>Agelena</i> sp.	2 juv.	Стрийський р-н	–	06-08.1974
67	<i>Coelotes terrestris</i> (Wider, 1834)	3 ♂♂, 1 ♀	с. Тишів- ниця	узлісся	15.07.1974
73	<i>Coelotes terrestris</i> (Wider, 1834)	1 ♀	с. Любінці	берег р. Стрий серед гальки	07.1974

1	2	3	4	5	6
68	<i>Coelotes</i> sp.	3 juv.	с. Тишів- ниця	ліс	15.07.1974
63	? <i>Histopona luxurians</i> (Kulczyński, 1897)	1 ♀-висуш.	м. Моршин	ліс, підстилка	24.07.1974
64	<i>Malthonica ferruginea</i> (Panzer, 1804)	1 ♂, 1 ♀, 1 juv.	м. Стрий, м. Жидачів	господарські будівлі	05.07.1972 10.08.1974
65	<i>Malthonica ferruginea</i> (Panzer, 1804)	1 ♂	м. Стрий	будинки, сараї	12.08.1973
66	<i>Malthonica ferruginea</i> (Panzer, 1804)	1 ♂, 1 juv.	с. Лисятичі	ферма ВРХ	18.04.1975
б/н	<i>Malthonica ferruginea</i> (Panzer, 1804)	5 juv.	м. Стрий	в садах, домах	07.1974
б/н	<i>Malthonica</i> sp.	1 juv.	Стрийський р-н	–	06-08.1974
61	<i>Tegenaria domestica</i> (Clerck, 1757)	1 ♂, 1 ♀- висуш.	с. Лівчиці	сарай (внутрі)	29.05.1974
62	<i>Tegenaria domestica</i> (Clerck, 1757)	1 ♂, 1 ♀	м. Стрий	житло	20.07.1974
б/н	<i>Tegenaria domestica</i> (Clerck, 1757)	3 ♂♂, 2 ♀♀	м. Стрий	в домах	07.1974
	Cybaeidae				
б/н	<i>Cybaeus</i> sp.	5 juv.	Стрийський р-н	–	06-08.1974
	Dictynidae				
117	<i>Dictyna uncinata</i> Thorell, 1856	2 ♂♂, 2 ♀♀	с. Тишів- ниця	узлісся, чагарники	15.07.1974
119	<i>Dictyna uncinata</i> Thorell, 1856	3 ♀♀	м. Стрий	на чагарниках (чорна смородина)	15.05.1975
118	<i>Nigma flavescens</i> (Walckenaer, 1830)	15 ♂♂, 5 ♀♀, 1 juv.	с. Стрілків	ліс	12.05.1974
120	<i>Nigma walckenaeri</i> (Roewer, 1951)	2 ♂♂, 1 ♀,	м. Стрий, м. Жидачів	чагарник, смородина	18.09.1974 30.09.1974
	Clubionidae				
90	<i>Clubiona alpicola</i> Kulczyński, 1882	1 ♀	с. Підгірці	дендропарк, на гілках дерев	07.1974
б/н	<i>Clubiona lutescens</i> Westring, 1851	2 ♂♂, 5 ♀♀	м. Стрий	дерева, куші, трави	08.1974
88	<i>Clubiona pallidula</i> (Clerck, 1757)	1 ♀	с. Райлів	ліс, узлісся, чагарники	20.07.1973
б/н	<i>Clubiona pallidula</i> (Clerck, 1757)	2 ♂♂, 1 ♀	м. Стрий	дерева, куші, трави	08.1974
88	<i>Clubiona reclusa</i> O. P.-Cambridge, 1863	1 ♀	с. Райлів	ліс, узлісся, чагарники	20.07.1973

1	2	3	4	5	6
89	<i>Clubiona reclusa</i> O. P.-Cambridge, 1863	2♀♀	с. Бережниця	узлісся	06.1973
б/н	<i>Clubiona reclusa</i> O. P.-Cambridge, 1863	1♂, 2♀♀	м. Стрий	дерева, кущі, трави	08.1974
б/н	<i>Clubiona</i> spp.	18 juv.	м. Стрий Стрийський р-н	дерева, кущі, трави	08.1974
	Sparassidae				
92	<i>Micrommata virescens</i> (Clerck, 1757)	1♀, 1 juv, + 3 кокона	с. Більче- Волиця	чагарники на узліссі	10.07.1974
91	<i>Micrommata</i> (<i>virescens</i>) sp.	14 juv.	м. Моршин	узлісся, чагарники	27.07.1974
б/н	<i>Micrommata</i> (<i>virescens</i>) sp.	1 juv.	с. Стрілків	ліс	06.1974
	Gnaphosidae				
87	<i>Scotophaeus</i> <i>quadripunctatus</i> (Linnaeus, 1758)	1♀	м. Стрий	у траві	20.07.1974
б/н	<i>Scotophaeus</i> <i>quadripunctatus</i> (Linnaeus, 1758)	1♀, 1 juv.	м. Стрий		07.1974
	Philodromidae				
94	<i>Philodromus albidus</i> Kulczyński, 1911	1♀	м. Моршин	мішаний ліс, на молодих ялинах	24.07.1974
95	<i>Philodromus aureolus</i> (Clerck, 1757)	1♀	м. Моршин	ліс, вирубка, малина	24.07.1974
96	<i>Philodromus cespitum</i> (Walckenaer, 1802)	1♀	м. Моршин	вирубка, малина	27.07.1974
99	<i>Thanatus (arenarius)</i> sp.	1 juv.	с. Райлів	ліс, галявина	12.07.1974
104	<i>Tibellus oblongus</i> (Walckenaer, 1802)	1♀, 3 juv.	с. Райлів	узлісся, суха трава	09.05.1974
	Thomisidae				
98	<i>Ebrechtella tricuspидata</i> (Fabricius, 1775)	1♂ і 1♂- пошк.	с. Стрілків	узлісся	12.05.1974
106	<i>Misumena vatia</i> (Clerck, 1757)	2♀♀	с. Бережниця-Угольна	узлісся, травостій	20.07.1974
97	<i>Misumena (vatia)</i> sp.	4 juv.	с. Стрілків	ліс, чагарники, травостій	11.05.1974
93	<i>Ozyptila praticola</i> (C. L. Koch, 1837)	4♀♀	м. Стрий	чагарники (<i>Rubus</i>)	07.1974
105	<i>Synaema globosum</i> (Fabricius, 1775)	1♀	с. Гаї-Бінич	вирубка	18.07.1974

1	2	3	4	5	6
100	<i>Xysticus cristatus</i> (Clerck, 1757)	2♂♂ пошк. педип., 2♀♀	м. Стрий, м. Моршин	галявина, травостій	04.05.1974 17.07.1974
101	<i>Xysticus kochi</i> Thorell, 1872	1♂	с. Райлів	ліс, травостій, галявина	12.07.1974
103	<i>Xysticus ulmi</i> (Hahn, 1831)	3♂♂, 5♀♀, 2 juv.	с. Стрілків	берег ставу	10.06.1973 09.06.74
б/н	<i>Xysticus ulmi</i> (Hahn, 1831)	4♀♀	Стрийський р-н	ліс	06-08.1974
102	<i>Xysticus</i> sp.	1 juv.	с. Райлів	ліс, травостій	12.07.1974
б/н	<i>Xysticus</i> spp.	23 juv.	Стрийський р-н	ліс	06-07.1974
б/н	<i>Xysticus</i> sp.	3 juv.	с. Стрілків	ліс	06-07.1974
	Salticidae				
107	<i>Ballus chalybeius</i> (Walckenaer, 1802)	3 juv	с. Гаї Бінич	ліс, чагарники	28.07.1974
111	<i>Evarcha arcuata</i> (Clerck, 1757)	1♂	м. Миколаїв (околиці)	на злаках, відкрите місце, сухе	16.08.1973
110	<i>Evarcha</i> sp.	5 juv.	м. Моршин	ліс, просіка, трава	24.07.1974
108	<i>Marpissa (pomatia)</i> sp.	3 juv.	с. Гаї Бінич	галявина	29.07.1974
109	<i>Marpissa (pomatia)</i> sp.	4 juv.	м. Моршин	вирубка, трава	24.07.1974
112	<i>Salticus scenicus</i> (Clerck, 1757)	11♂♂, 5♀♀, 4 juv.	м. Миколаїв	на стовбурах дерев, стінах домів	05.07.1973
113	<i>Salticus scenicus</i> (Clerck, 1757)	5♂♂, 4♀♀, 1 juv.	м. Стрий	на стінах домів	12.05.1975
115	<i>Sitticus floricola</i> (C. L. Koch, 1837)	2♂♂, 3♀♀, 3 juv.	с. Стрілків	береги водойм, рослинність	11.05.1974
114	<i>Sitticus pubescens</i> (Fabricius, 1775)	7♂♂, 12♀♀, 3 juv.	м. Стрий	на стінах домів	09.05.1974
116	<i>Sitticus rupicola</i> (C. L. Koch, 1837)	1♀	с. Райлів	ліс, чагарник	12.07.1974
б/н	? <i>Sitticus floricola</i> (C. L. Koch, 1837)	1♀-висуш.	м. Моршин	вирубка, травостій	27.07.1974

* – повний опис ревізії колекції зберігається у Зоологічному музеї ЛНУ ім. І. Франка;

** – назва населеного пункту, місце збору, дата збору: відповідають напису на оригінальній етикетці авторів колекції; б/н – без номера.

У 1981 році І. Бублик опублікував статтю “До екології павуків (*Aranei*) екосистем Передкарпаття”, де зазначив: “у 1973-1977 роках проведено еколого-фауністичне дослідження павуків у районі Передкарпаття від Дністра до Болехова та Верхнього Синьовидного в межах річок Свіча й Колодниця. У

зборі й обробці матеріалу взяв участь і колишній студент Львівського університету Я. Д. Каричак” (Бублик, 1981). Опрацьована колекція Зоологічного музею репрезентує дещо менший період зборів, а також меншу територію досліджень, відрізняється від наявної у статті інформації за списком видів, розподілом кількості видів за родинами та загальною кількістю представлених родин. Відтак, можна припустити, що матеріали дипломної роботи, підтверджені колекцією Ярослава Каричака, є лише частиною даних, отриманих під час досліджень, проведених у 1973-1977 роках, тоді як доля решти зборів павуків, що слугували для написання статті, залишається невідомою.

Висновки

Колекція Я. Каричака та І. Бублика є єдиним збереженим від минулого століття зібранням павуків з Передкарпаття в межах Стрийського, Миколаївського, Дрогобицького, Жидачівського та Сколівського районів, а також міст Стрия та Моршина; вона доповнює відомості про фауну Львівської області. Матеріал, а саме 94 види павуків із 17 родин, репрезентує типову для дослідженої місцевості фауну. Незважаючи на незначну кількість таксонів, колекція є хорошим здобутком і безперечно має велику наукову цінність.

-
- БУБЛИК І. М. До екології павуків (*Aranei*) екосистем Передкарпаття // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. біол. – 1981. – 12. – С. 86-91.
- ЛЕГОТАЙ М. В., ТАРАСЮК Г. Д. Экологическое распределение арахнофауны Прикарпаття // Экол. насекомых и др. наземных беспозвоночных Сов. Карпат: Матер. межвузовск. конф. (окт. 1964). – Ужгород: Ужгородск. ун-т, Закарпатск. фил. ВЭО, 1964. – С. 54-59.
- KOCH L. Beiträge zur Kenntniss der Arachnidenfauna Galiziens. – Kraków, 1870. – 56 s.
- KULCZYŃSKI W. Przegląd krytyczny pająków z rodziny Attoidea żyjących w Galicyi // Rozpr. i Spraw. Wyzd. matem.-przyr. Akad. Umiej. – Kraków, 1884. – Т. 12. – С. 136-232.
- NOWICKI M. Zapiski fauniczne // Spraw. Kom. Fizyogr. – Kraków, 1869. – Т. 3. – С. 145-152.
- NOWICKI M. Zapiski fauniczne // Spraw. Kom. Fizyogr. – Kraków, 1870. – Т. 4. – С. 15-19.
- PLATNICK N. I. The world spider catalog, version 12.0 (2011). American Museum of Natural History, online at <http://research.amnh.org/iz/spiders/catalog>
- WAJGIEL L. Spis pająków // Spraw. Kom. Fizyogr. – Kraków, 1867. – Т. 1. – С. 138-141.
- WAJGIEL L. Spis pająków // Spraw. Kom. Fizyogr. – Kraków, 1868. – Т. 2. – С. 153-155.
- WAJGIEL L. Pajęczaki galicyjskie (Arachnoidea Haliciae). – Kołomyja, 1874. – 36 s.

МАТЕРІАЛИ К ФАУНЕ ПАУКОВ ПРЕДКАРПАТЯ ПО РЕЗУЛЬТАТАМ РЕВІЗИИ КОЛЛЕКЦИИ ЗООЛОГИЧЕСКОГО МУЗЕЯ ЛЬВОВСКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО УНИВЕРСИТЕТА

А. Я. ГИРНА, Е. М. ЖУКОВЕЦ, В. В. ЛЕСНИК, И. В. ШИДЛОВСКИЙ

Ревизией пауков коллекции Ярослава Карычака и Ивана Бублика из фондов Зоологического музея имени Б. Дыбовского (Львовский национальный университет имени Ивана Франко),

виявлені 94 види з 17 родин. Матеріал представляє аранеофауну г. Стрий, г. Моршин, Стрийського, Николаєвського, Дрогобичського, Жидачівського і Сколевського районів Львівської області. Проаналізовано стан знання про пауків Предкарпаття на основі літературних даних з 1867 року. Установлено, що колекція має важке наукове значення як єдине зібрання, що існує на території Прикарпаття в межах Львівської області, виконане в минулому столітті.

Ключові слова: науки, Предкарпаття, колекція, Зоологічний музей ім. Б. Дибовського

MATERIALS FOR SPIDER FAUNA OF CISCARPATHIAN BY THE REVISION OF ZOOLOGICAL MUSEUM COLLECTION OF LVIV NATIONAL UNIVERSITY

A. JA. HIRNA, E. M. ZHUKOVETS, V. V. LYESNIK, I. V. SHIDLOVSKYY

During the revision of spider collection of Jaroslav Karychak and Ivan Boublyk from the funds of the Zoological Museum of B. Dybovski (Ivan Franko National University of Lviv) 94 species of 17 families were identified. The material represents araneofauna of Stryj and Morshyn towns, Stryj, Mykolayiv, Drohobych, Zhydachiv and Skole districts of Lviv region. The state of Ciscarpathian spiders study based on published data since 1867 is analysed. It is established that the collection is of a great scientific value as it is the single available collection of Ciscarpathian area within Lviv region, made in the last century.

Key words: spiders, Ciscarpathian, collection, Zoological Museum of B. Dybovski

Надійшла 15.08.2011

Прийнята до друку 27.09.2011

ГІРНА А. Я. Інститут екології Карпат НАН України, вул. Козельницька, 4, Львів, 79026, Україна, e-mail: ahirna@i.ua

HIRNA A. JA. Institute of Ecology of the Carpathians NAS of Ukraine, 4 Kozelnytska St., Lviv, 79026, Ukraine; e-mail: ahirna@i.ua

ЖУКАВЕЦЬ Є. М. СТЗОВ "Станлюкс", вул. Некрасова, 10, Мінськ, 220040, Білорусь, e-mail: emzhukovets@mail.ru

ZHUKOVETS E. M. "Stanlux", 10 Nekrasov St., Minsk, 220040, Belarus, e-mail: emzhukovets@mail.ru

ЛЕСНИК В. В. Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Грушевського, 4, Львів 79005, Україна, e-mail: vlesnik@i.ua

LYESNIK V. V. Ivan Franko National University of Lviv, 4 Hrushevsky St., Lviv, 79005, Ukraine, e-mail: vlesnik@i.ua

ШИДЛОВСЬКИЙ І. В. Зоологічний музей Львівського національного університету імені Івана Франка, вул. Грушевського, 4, Львів 79005, Україна, e-mail: zoomus@franko.lviv.ua

SHYDLOVSKYY I. V. Zoological Museum of Ivan Franko National University of Lviv, 4 Hrushevsky St., Lviv, 79005, Ukraine, e-mail: zoomus@franko.lviv.ua